

TOETSBELEID BC BROEKHIN ROERMOND

Afdeling vrijeschool

versie juni 2023
Instemming MR nog n.v.t
Versie 29 juni 2023
Ter instemming
Aangepast MR 21-11-2024

De vrijeschool stelt middels dit beleidsstuk een nieuw toetsbeleid vast, met daarin een heldere visie op toetsing. De visie op toetsing vloeit voort uit de visie van BC Broekhin en de vrijeschool. Het toetsbeleid wordt uitgewerkt door de vrijeschool docenten in de vakwerkplannen. De vakwerkplannen worden vervolgens voorgelegd aan de secties BC Broekhin breed.

De vrijeschool werkt vanuit een andere pedagogische en onderwijskundige visie ten opzichte van de andere afdelingen. Uiteraard heeft dit wel raakvlakken maar dit vraagt wel om een ander toetsbeleid. Door de vorm van het document zoveel mogelijk hetzelfde te houden wordt beoogd goed duidelijk te maken waar de verschillen zitten.

Het toetsbeleid is opgedeeld in twee delen:

- deel 1 - visie en uitgangspunten
- deel 2 - rollen en praktische uitwerking.

Deel 1 – Visie en uitgangspunten

1a - Visie van de school

De visie van onze school is gebaseerd op de volgende pijlers:

I - Leerling in beeld

BC Broekhin wil het potentieel van alle leerlingen aanboren en hen laten ontdekken hoe zij van waarde kunnen zijn voor zichzelf, de ander en de samenleving. De leerling kan floreren als hij/zij gezien, gehoord en gewaardeerd wordt. En de docenten sluiten aan bij wat een leerling is, bij wat hij/zij kan en wat hij/zij wil.

II - Maatwerk

Elke leerling leert op een eigen manier. Er zijn veel verschillen tussen leerlingen van BC Broekhin, een gegeven dat de vraag met zich meebrengt wat elke leerling als individu nodig heeft. Maatwerk bestaat uit die activiteiten van docenten die aansluiten bij de leerbehoefte van de individuele leerling en gericht zijn op het positief beïnvloeden van het leren van de leerling. Door gegevens over leerlingen systematisch te ontsluiten en te analyseren, kunnen docenten beter inspelen op de onderwijsbehoefte van hun leerlingen. Voor leerlingen met een speciale zorgvraag bestaat de mogelijkheid tot het verkrijgen van faciliteiten en maatwerk. Meer maatwerk in onderwijs kan derhalve zorgen voor meer kansen voor onze leerlingen.

III - Feedbackcultuur

Feedback is een van de krachtigste middelen om het leren van leerlingen te bevorderen. Het doel van feedback is om informatie te geven over de vraag waar leerlingen staan en hun houvast te geven bij het behalen van de leerdoelen. Adequate formatieve toetsing en effectieve feedback kunnen de leerlingen helpen om goed toegerust en met goed vertrouwen de summatieve toets te gaan maken. Daarbij staat de ontwikkeling van elke leerling centraal en is alles er op gericht om leerlingen te laten groeien en stappen te laten zetten in het leerproces.

De kern van de visie van de school wordt gevoed door het begrip 'waarde(n)vol onderwijs'. Iedere leerling en medewerker is van belang en wordt gezien, gehoord en gewaardeerd om wie hij/zij is.

1b - Visie van de afdeling vrijeschool

De basisgedachte van de vrijeschool is dat er ontwikkelingsstof passend bij de leeftijdsfasen van de leerling wordt aangeboden. De ordening en het aanbod van deze ontwikkelingsstof wordt ontleend aan de ontwikkelingspsychologie van de leerling: de juiste stof op het juiste moment.

Cognitieve, kunstzinnige en sociale vorming zijn aan elkaar gelijkwaardig. Daardoor kunnen leerlingen zich evenwichtig ontplooiën op het gebied van denken, beleven en doen (hoofd, hart en handen). Dat betekent dat er eerst gewerkt wordt vanuit een hechte sociale groep en langzaam maar zeker, de leeftijdsontwikkeling volgend, toegewerkt wordt naar meer eigen, zelfstandig en zelfsturend werken en leren. Leren is een middel om tot ontwikkeling te komen. De kwalificatie naar niveaus krijgt in de loop der jaren een grotere rol, waardoor uiteindelijk de leerlingen op hun eigen niveau examen kunnen doen.

De afdeling voor vrijeschoolonderwijs is sinds 2013-2014 uitgegroeid tot een volledige afdeling met de leerjaren 7 tot en met 12. In de twee-stromen structuur tot en met klas 9 wordt er in klas 10 overgegaan op een gepersonaliseerde manier van werken.

2 - Inleiding

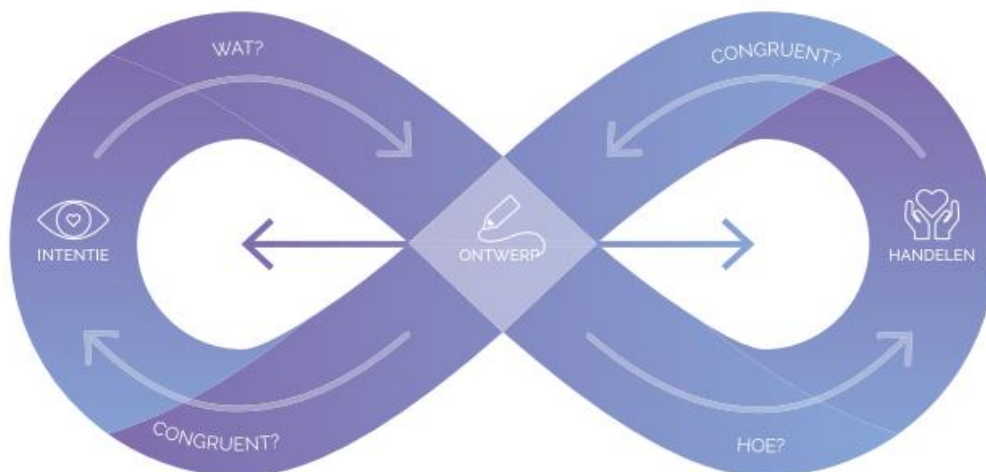
Waarom een toetsbeleid?

BC Broekhin Roermond heeft in allerlei documenten afspraken genoteerd over de kwaliteit van toetsen. Het huidige beleid rondom de toetsing op BC Broekhin vormt echter geen consistent en samenhangend geheel. Tussen en binnen de verschillende vaksecties bestaan nu nog veel verschillen ten aanzien van het toetsen op onze school. Er zijn geen heldere en eenduidige afspraken over het toetsen en we kunnen op dit moment onvoldoende vaststellen dat de toetsen betrouwbaar, valide en transparant zijn.

Voor de afdeling vrijeschool zijn er teamgebonden afspraken. Het is wel belangrijk om dit op te schrijven. Vanwege een iets andere pedagogische en onderwijskundige visie, maar ook doordat het nog een relatief jonge en nieuwe afdeling is wanneer je dit vergelijkt met de reguliere afdelingen.

Vanwege het nog relatief nieuwe karakter merken we dat de vrijeschool nog veel bezig is met de ontwikkeling op allerlei gebieden. Zo ook met het curriculum van de vakken en de daaruit vloeiende toetsen en toetsvormen. Wanneer je eenmaal afspraken op papier hebt of een toets ontwikkeld hebt, moet je jezelf weer de vraag stellen, is dit congruent met de oorspronkelijke intentie die we beoogd hadden. Omdat de behoeftes vanuit de maatschappij en daarmee de leerlingen veranderen alsook de vraag vanuit de organisatie kan veranderen, moet je altijd blijven kijken naar de intentie die je hebt en het handelen dat daaruit volgt.

De vrijeschool heeft een model nodig dat altijd in beweging blijft. Niet een model dat alleen de status van nu afzet naar hoe het moet zijn. Zodoende wordt er bij de vrijeschool in het ontwerpen van veel zaken de lemniscaat gebruikt zoals afgebeeld figuur 1¹.

Figuur 1: Handelen in lijn met je intentie
(Mayo & Modderkolk, 2020)

Dit toetsbeleid moet een concreet raamwerk bieden met duidelijke afspraken over toetsing. Hierdoor wordt een toets ontwikkeld, afgenomen en beoordeeld conform gestelde kwaliteitseisen in de school en wordt leerlingen en docenten inzicht gegeven in de kwaliteit van de toetsen.

Dit betekent in ieder geval dat secties toetsen afnemen die aan de kwaliteitseisen voldoen en dat naast summatieve toetsing ook formatieve toetsing een meer zichtbare rol krijgt in het onderwijsleerproces. In de middenbouw is het formatief handelen en het geven van feedback al verweven in de lessen en bevorderingen. Het formatief handelen, werken met feedback en de bevordering moet echter meer zichtbaar worden voor collega's, leerlingen en ouders. Ook betekent dit dat zowel toets- en rapport beoordelingen alsook feedback op competenties en vakinhoudelijke aanpak een zo groot mogelijke voorspellende waarde dienen te hebben (effectieve determinatie).

¹ Wouter Modderkolk (red.), *Waarde(n)vol toetsen op de vrijeschool* (Amsterdam 2021) 9.

Daarnaast wordt vanuit het inspectiekader de volgende opdracht geformuleerd:

1. De school volgt systematisch de vordering van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen. Dit gebeurt in ieder geval voor de doorstroomrelevante vakken en/of referentieniveaus. De school gebruikt deze toetsen in een cyclisch proces van doelen stellen, passend onderwijs bieden aan zowel leerlingen met achterstanden als leerlingen die specifieke talenten hebben, en het evalueren en bijstellen van doelen.
2. De school borgt de kwaliteit van haar examens en toetsing. Zij heeft criteria vastgelegd waaraan toetsen en examens moeten voldoen (toets-technische, uitvoerings-, afname- en beoordelingseisen). Deze criteria worden ook gebruikt voor de toetsing in andere leerjaren dan het examenjaar. De school evalueert regelmatig met alle leraren of toetsen en examens aan de criteria voldoen en neemt – indien nodig – maatregelen om de kwaliteit te verhogen.

Samengevat willen we met dit document laten zien:

1. dat we toetsen en dat we dat doen met goede toetsen,
2. dat we kwaliteitscriteria opgesteld hebben m.b.t. tot de toetsing,
3. dat we die criteria hanteren voor de toetsing in alle leerjaren en
4. dat we de kwaliteit monitoren en interventies plegen als dat nodig is.

3 - Visie en uitgangspunten op toetsing

Om te komen tot een consistent en samenhangend geheel is het toetsbeleid van BC Broekhin afdeling vrijeschool opgesteld zodat de *intentie* en het *handelen* zoveel mogelijk op één lijn komen te liggen, gebaseerd op de onderstaande visie op en uitgangspunten rondom toetsing:

1. De ontwikkeling van de leerling staat centraal en wij willen de leerling uitdagen om te komen tot het hoogst haalbare niveau, gegeven de omstandigheden.
2. Het toetsen dient aan te sluiten bij het leerproces en de ontwikkeling van de leerling en dient de leerling te stimuleren tot eigenaarschap van zijn eigen leerproces.
3. Toetsen, in welke vorm dan ook, is een belangrijk middel om de leeropbrengst en het leerproces van de leerling in beeld te krijgen. Naast zachte voorwaarden en executieve functies (zie bijlage 2; Determinatieformulier 9de klas).
4. Het toetsbeleid garandeert een systeem van kwalitatieve toetsen, waarbij toetsen vooraf en na afloop op kwaliteit worden beoordeeld. Hierdoor wordt constant gewerkt aan de verbetering van de kwaliteit van onze toetsen.
5. Alle toetsactiviteiten (constructie, voorbereiding, afname, evaluatie, feedback etc worden geëvalueerd en de toetsen worden altijd (na)besproken met leerlingen. Ook hier is de lemniscaat weer een waardevolle tool.
6. Er is in alle gevallen sprake van betrouwbare en valide toetsen en bij de toetsen zijn verifieerbare beoordelingscriteria gehanteerd.
7. Toetsing is differentieerbaar per afdeling / jaarlaag / klas / individu (klas 7,8 en 9 zijn heterogene groepen)
8. Het toetsbeleid is van toepassing op alle vakken en secties. Het omvat zowel afspraken over de planning van en condities waaronder de afname plaatsvindt, als ook over de vorm en inhoud van de toetsen.
9. Er dient een goede balans gezocht te worden tussen summatief en formatief toetsen.
10. De uitkomsten van de toetsen dienen op een tijdige, betekenisvolle en kwalitatieve wijze besproken te worden met collega's en leerlingen.
11. De komende jaren gaan we de rol van formatieve toetsing nader onderzoeken en uitbreiden.

Voetnoot: Het toetsen van vaardigheden

We willen dat onze leerlingen goed voorbereid zijn op de samenleving van de 21^e eeuw: een tijdperk dat andere eisen stelt aan kennis, vaardigheden en competenties van leerlingen. We leven in een constant veranderende wereld waarin onze leerlingen moeten leren te anticiperen. Het onderwijs heeft de taak met deze veranderingen mee te bewegen en onze leerlingen te voorzien van de juiste bagage. Dit betekent dat wij ook aandacht dienen te hebben voor de vaardigheden en competenties die in deze tijd nodig zijn. We zijn als school op zoek naar een manier om deze vaardigheden en competenties te meten en in kaart te brengen.

DEEL 2 – ROLLEN EN PRAKTISCHE UITWERKING

4 - Doorlopende leerlijn en programma's

Een doorlopende leerlijn geeft aan hoe leerlingen gedurende hun schoolloopbaan voor een bepaald vak van een beginniveau tot eindniveau komen: een doorlopend programma waarbij de sectie bewust heeft nagedacht over wat wordt aangeboden, wanneer het wordt aangeboden en hoe het wordt aangeboden. De doorlopende leerlijn vraagt naast inhoudelijke en cognitieve afstemming ook een afstemming wat er op welke leeftijd aangeboden wordt aangeboden.

Kaders en richtinggevende uitspraken:

1. Het programma van de middenbouw (klas 7,8 en 9) komt voort uit kerndoelen en leeftijdsfase van de doelgroep. Secties geven aan welke onderwerpen (eventueel uit een methode) aangeboden worden.
2. Het programma van de bovenbouw (klas 10,11 en 12) komt voort uit eindtermen. Secties geven aan welke onderdelen van de methode of andere bronnen worden gebruikt.
3. De programma's van de middenbouw en de bovenbouw sluiten op elkaar aan: alle leerjaren sluiten op elkaar aan en creëren zo een doorlopende leerlijn. De doorlopende leerlijn wordt bepaald door de ontwikkelingsfase waarin de doelgroep zit in samenhang met backward mapping.
4. Het programma wordt niet bepaald door de methode: de methode is een middel, geen doel op zich.
5. Programma's en toetsing zijn zodanig vormgegeven dat eindbeoordelingen een voorspellende waarde hebben richting het volgende jaar.
6. Afhankelijk van het leerjaar is er kwantitatieve en kwalitatieve uniformiteit in toetsing: secties kunnen verschillende toetsvormen hanteren en leggen in het vakwerkplan uit welke dat zijn en waarom. Bij een 7de klas kan er tussen de verschillende groepen verschil zitten in een toets(vorm). Terwijl bij een PTA werk en klas zit er geen verschil in de toets(vorm).
7. Binnen een sectie worden toetsen afgestemd, kwantitatief en/of kwalitatief. Secties werken met een programma (een doorlopende leerlijn).
8. Van docenten verwachten we dat zij formatieve toetsing toepassen (formatief handelen). Formatieve toetsing is gericht op het vaststellen van de leerresultaten om de effectiviteit van het onderwijsleerproces te verbeteren (toetsen om informatie te krijgen over het leren). Het resultaat van een formatieve toets kan in Magister worden ingevoerd met een 0-weging. Op sectieniveau wordt in het vakwerkplan aangegeven hoe formatieve toetsing in een jaarlaag vorm krijgt en hoe de registratie in Magister geschiedt. Te denken valt hier aan het geven van effectieve feedback (en feedforward), het effectief nabespreken van toetsing (zodanig dat reflectie op het leren wordt gefaciliteerd) en het afnemen van (diagnostische)-toetsen.

Secties werken deze kaders uit in de vakwerkplannen.

5 - Structuur en organisatie (rollen)

De structuur en de organisatie rondom het toetsbeleid ziet er als volgt uit:

Teamleider met de portefeuille Toetsbeleid	De teamleider met de portefeuille Toetsbeleid is verantwoordelijk voor het monitoren van het toetsbeleid, het inrichten van de kwaliteitszorg en kwaliteitsverbetering toetsen en het initiëren van nieuwe ontwikkelingen betreffende het toetsbeleid
Teamleider	De teamleider is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het toetsbeleid binnen zijn/haar eigen afdeling.
Sectieleider	De sectieleider is verantwoordelijk voor het inrichten van het toetsbeleid, het inrichten van de kwaliteitszorg en kwaliteits-verbetering van het toetsen binnen de sectie.
Examensecretaris	De examensecretaris is voor de uitvoering van het examenproces een 'spin in het web' en onderhoudt contacten met de intern en extern betrokkenen bij het schoolexamen en het centraal examen.
PTA-coördinator	De PTA-coördinator coördineert en monitort het gehele proces van voorbereiding, implementatie en afronding van het Programma van Toetsing en Afsluiting. De PTA coördinator is verantwoordelijk voor het borgen van de uitgangspunten van het Programma van Toetsing en Afsluiting voor alle afdelingen
Kwaliteitsmedewerker	Evalueren is erg belangrijk als het gaat om toetsen. Want juist door te kijken wat wel en niet goed gaat, kunnen de toetsen verbeterd worden. De kwaliteitsmedewerker monitort de uitvoering van dit kwaliteitsproces. De kwaliteitsmedewerker onderzoekt en beoordeelt systematisch hoe de leerlingen zich handhaven in het onderwijs en of de gestelde doelen behaald zijn.
Vakdocenten	Een centrale rol bij het toetsen is weggelegd voor de vakdocenten. Toetsen zijn middelen om de vorderingen van de leerling te onderzoeken. Een toets zal de leerling en de docent informatie opleveren, waardoor de leeropbrengst verhoogd kan worden. Toetsing en procesgerichte feedback bevorderen de leerprestaties en het eigenaarschap bij leerlingen. Toetsen geven docenten de gelegenheid om het leerproces aan de hand van feedback bij te sturen.
Examencommissie	De examencommissie borgt de kwaliteit van PTA-toetsen en schoolexamens. De examencommissie laat de processen rond de examinering optimaal verlopen en zorgt er voor dat de juiste personen met de juiste kwaliteiten op de juiste plaatsen in het examenproces worden ingezet.

6 – PRAKTISCHE UITWERKING VAN HET TOETSBELEID

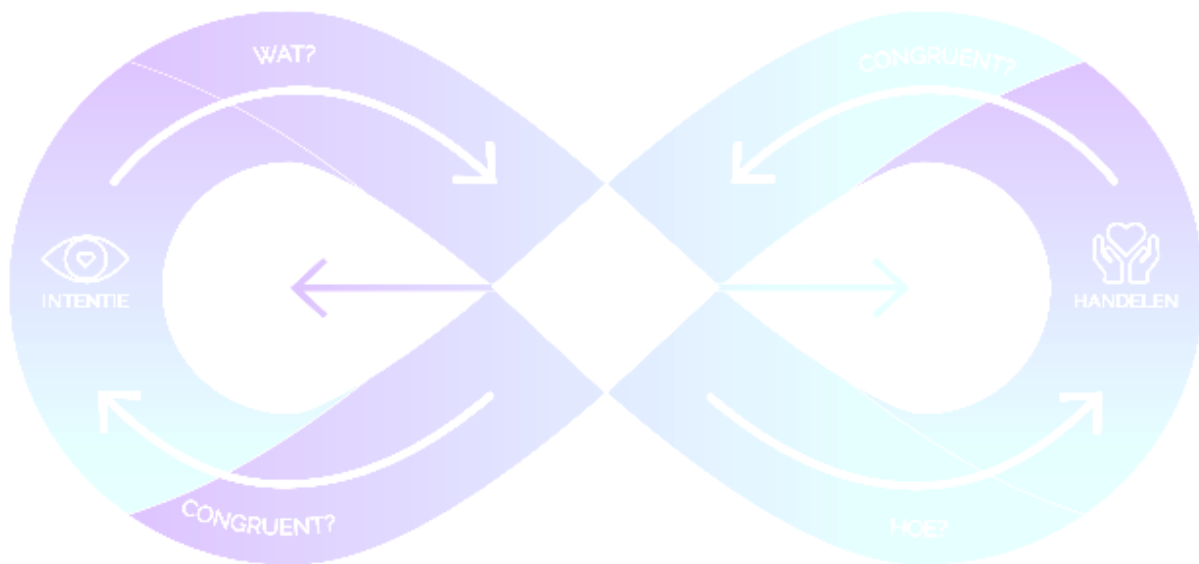
Inleiding

De borging van de kwaliteit van de toetsing op BC Broekhin afdeling vrijeschool is gebaseerd op het principe van de eerder beschreven lemniscaat (zie figuur 1). De uitvoering van het toetsbeleid wordt binnen de teams en secties jaarlijks geëvalueerd, zodat nieuwe doelen en activiteiten kunnen worden aangewezen en gepland. Door de teams en secties wordt toegezien op de kwaliteit van de uitvoering van de verbeteractiviteiten. Door de teamleider van de vrijeschool, teamleider met de portefeuille toetsbeleid, de sectieleiders, de examensecretaris, de kwaliteitsmedewerker en de vakdocenten wordt de uitvoering en de kwaliteitsverbetering verder vorm gegeven. Door de directie wordt dit beleidsdocument geëvalueerd en bijgesteld wanneer daar aanleiding voor is.

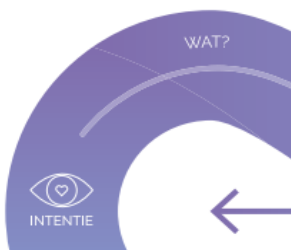
Het 'toetsbeleid' is een raamwerk met afspraken over toetsing. Het is een openbaar document: docenten, leerlingen en ouders hebben inzage in het toetsbeleid. De vrijeschool heeft voor de bovenbouwklassen een examenreglement. Het examenreglement bevat bepalingen en maatregelen over het programma van toetsing, de afname en correctie van toetsen. De meeste bepalingen en kaders zijn van toepassing op het centrale eindexamen, het examendossier en de mogelijkheid van bezwaar en beroep, zijn niet opnieuw opgenomen in dit document. Ze moeten worden opgevat als aanvullende bepalingen en kaders op dit toetsbeleid.

Vakwerkplannen dienen te voldoen aan de kaders van het toetsbeleid. Indien een sectie op didactische en/of pedagogische gronden wenst af te wijken van een van deze kaders, kan dit onderbouwd worden aangevraagd bij de directie. Dit kan eventueel leiden tot een specifieke uitzondering voor deze afwijking ten opzichte van het gestelde kader.

Met het doorlopen van de kwaliteitscyclus volgens de eerder omschreven lemniscaat, wordt het toetskader van de school vormgegeven. De afzonderlijke kaders worden hieronder kort weergegeven en uitgewerkt.

Vanuit de intentie naar wat.

Vorbereiding toetsen binnen sectie en team

- a. Bij elke af te nemen toets moet bedacht worden, wat is het doel van deze toets en in hoeverre sluit dit doel aan bij de groep waarmee je werkt? De sectie en de docent denken na over de intentie. In het vakwerkplan wordt deze intentie in algemene zin omschreven.
- a. Het aantal toetsmomenten (zie bijlage 1 wat een toetsmoment kan zijn) in 7de klas zit op maximaal 2 per week
Het aantal toetsmomenten in 8ste en 9de klas zit op maximaal 3 per week
Het aantal toetsmomenten in 10de t/m 12de klas zit op maximaal 3 per week, met uitzondering van centrale toetsweken en de eindexamenklassen, **zij kunnen maximaal 4 toetsmomenten per week krijgen, dit ter voorbereiding op het examen. Indien er in een week vier proefwerken worden gegeven, dienen deze over ten minste drie dagen verdeeld te zijn. Hiervan kan uitsluitend in overleg met de leerlingen en met toestemming van de teamleider worden afgeweken.**

Om te voorkomen dat er voor een leerling of vak in klas 9 t/m 12 een heel semester leeg blijft, moet er in klas 9 t/m 12 per vak, per semester minimaal één toetsmoment plaats vinden en inzichtelijk zijn in magister in de daarvoor aangelegde kolommen. Dit kan dus in een formatieve kolom gezet worden. Bij een PTA werk komt dit in de daarvoor bestemde PTA kolom.

Indien een docent, vanwege een gegronde reden, wil afwijken van bovenstaande, dient de docent toestemming hiervoor te vragen bij de teamleider.

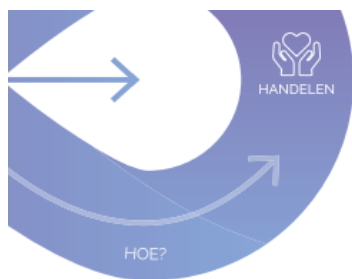
- b. Bij alle vakken binnen de afdeling vrijeschool geldt dat alle centrale toetsen die meetellen voor het PTA-cijfer per leerjaar en per leerweg hetzelfde zijn. De correctie en de beoordeling vinden op dezelfde manier plaats. Hierdoor zijn de gemiddelde cijfers vergelijkbaar. Andere toetsen worden op een bepaalde jaarlaag in ieder geval op kwaliteit op elkaar afgestemd. De inhoud van overhoringen hoeft niet te worden afgestemd binnen de sectie.
- c. De totstandkoming en evaluatie van de PTA's verloopt middels een eigen lemniscaat-cyclus waar de examencommissie op toe ziet.
- d. Alle toetsen voldoen aan de door de school opgestelde kwaliteitseisen (zie de bijlage Kwaliteitseisen voor de toetsen en de bijlage soorten toetsen).

Ontwerpen van materiaal

Ontwikkeling toetsen

- a. Bij het ontwerpen van een toets zijn daar waar mogelijk tenminste twee docenten betrokken, waarbij de regie hiervan bij de vakdocent zelf ligt.
- b. Elke toets is voorzien van een toetsinstructie. Hierin staat tenminste vermeld wat de beschikbare tijd is, hoe de feedback tot stand komt en de toegestane hulpmiddelen en/of bronnen. Deze toetsinstructie is bij een overhoring niet persé nodig.
- c. Het periode schrift heeft als toetsvorm een aparte status binnen het onderwijs. Zodoende is er een aparte bijlage toegevoegd: "periodebeoordelingen".
- d. Alle schriftelijke toetsen (met uitzondering voor het vak Grieks) worden uitgevoerd in Arial puntgrootte 11 en een regelafstand 1½. Dit maakt dat de toets geschikt is voor kandidaten met dyslexie en/of een andere leesbeperking.
- e. Alle toetsen van een vak hebben een vaste lay-out.
- f. De toets is representatief voor de leerstof.
- g. Alle toetsen voldoen aan de gangbare kwaliteitseisen.

Ontwerp in de praktijk brengen, handelen.

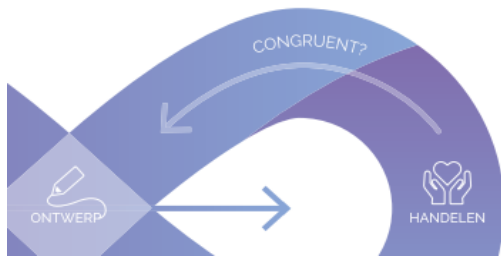
uitvoering van beoordelingswerk (toets)

Informatievoorziening over de toetsen en beoordeling

- a. Elke summatieve toets (niet zijnde een overhoring) wordt tenminste één week van te voren in de les aan de leerlingen gemeld en in Magister vermeld.
- b. De toets moet zo snel mogelijk worden nagekeken. Uiterlijk binnen tien werkdagen na het afnemen van het werk.
- c. Wanneer de toets is nagekeken, wordt deze toets zo snel mogelijk door de docent met de leerlingen besproken.
- d. Op de eerste twee dagen na een vakantie kan geen toets worden gegeven.
- e. De leerling is verantwoordelijk voor het registreren van toetsafspraken. Ook de docent registreert de toetsafspraken. Bij afwezigheid/ziekte moet de leerling zelf contact opnemen met de docent om de toets in te halen.
- f. Bij afwezigheid van een docent wordt zo mogelijk de toets afgenomen door een andere docent of DOA. Als het niet lukt om de toets af te nemen, maakt de docent een nieuwe toetsafpraak.
- g. Voor leerlingen met dyslexie, dyscalculie of met een speciale zorgvraag is er de mogelijkheid tot het verkrijgen van faciliteiten. Het toewijzen van de faciliteiten is maatwerk en wordt besproken met de zorgcoördinator, taal- en dyslexiecoördinator en/of examensecretaris. Dit wordt vastgelegd in Magister.

<p>Periodeschriften, verslagen en praktische opdrachten</p>	<p>Verslagen en praktische opdrachten zijn leerlingprestaties die meer omvatten dan een normale hoeveelheid huiswerk voor een lesuur.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Een verslag en/of praktische opdracht wordt minimaal twee weken voor inleverdatum opgegeven aan de leerling en vermeld in Magister. Inleverdata worden opgenomen in toetsplanningen. b. Elke opdracht wordt vooraf voorzien van toetsinstructies; het betreft hier vorm, inhoud en beoordelingscriteria. De leerlingen ontvangen de toetsinstructies tijdig op papier of online. c. Bij het inleveren van opdrachten op papier of online (via Google Drive, via Google Classroom, via e-mail, etc.) zorgt de leerling voor een kopie die hij/zij zelf bewaart. d. Niet gemaakt/ingeleverd werk kan niet beoordeeld worden. Er wordt dan INH gezet in de desbetreffende kolom in magister. e. Als het om PTA-werk gaat, is het Algemeen Gedeelte van het Programma van Toetsing en Afsluiting van kracht.
--	---

<p>Onregelmatigheden tijdens de afname van onderdelen van het S.E. of C.S.E.</p>	<p>Alle afspraken m.b.t. onregelmatigheden tijdens de afname van onderdelen van het S.E. (SchoolExamen) of C.S.E. (Centraal Schriftelijk Eindexamen) zijn vastgelegd in het examenreglement.</p>
---	--

Is het congruent met ontwerp?
(leerlingenwerk evalueren)

Beoordeling van leerlingenwerk

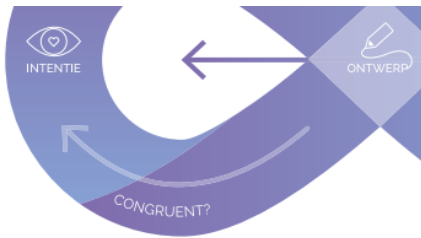
- a. In klas 7 en 8 wordt er gewerkt met feedback in woord. In magister staan, naast de kolommen voor het rapport, aparte kolommen die dit voor losse werken inzichtelijk maakt.
- b. In de 9de tot en met de 12de klas, komt er naast de woordelijke feedback ook feedback in de vorm van een cijfer op een schaal vanaf 1 tot en met 10. In klas 9 t/m 12 kan dit cijfer gekoppeld zijn aan een PTA onderdeel.
- c. De normering en weging van identieke toetsen zijn gelijk.
- d. Bij het omrekenen van punten naar cijfers voor CT wordt de Cito-omreken tabel gebruikt (of een vergelijkbare wijze van cijfers berekenen).
- e. De beoordeling van alle toetsen staat binnen tien werkdagen in Magister.
- f. Op het leerlingenwerk en/of beoordelingsformulier wordt inzichtelijk gemaakt hoe het eindoordeel tot stand is gekomen.
- g. Niet gemaakt werk kan niet beoordeeld worden en kan niet van een cijfer worden voorzien. In Magister wordt de code INH (inhalen) ingevuld, tenzij de afwezigheid onrechtmatig blijkt te zijn. In dat geval neemt de teamleider, na overleg met de betrokken docent, een besluit en kan het cijfer 1 worden toegekend.
- h. Indien een leerling afwezig is geweest, neemt deze, op eigen initiatief en zo spoedig mogelijk, contact op met de docent(en) om te bepalen hoe de gemiste stof en/of een gemiste toets ingehaald kan worden. Indien een leerling veelvuldig afwezig is tijdens toetsmomenten neemt de docent contact op met de betrokken leerlingencoördinator.
- i. Al het werk dat is opgenomen in het PTA en/of in het vakwerkplan moet door leerlingen worden gemaakt. Bij afwijking van het vakwerkplan dient overleg plaats te vinden met de betrokken teamleider. Als het hier om een PTA-werk gaat, dient bovendien met de examencommissie te worden afgestemd. Vrijstelling voor een niet-PTA-werk kan, gegeven worden door de vakdocent. Vrijstelling voor een PTA-werk kan alleen gegeven worden na overleg met de examencommissie en het bevoegd gezag. Als een leerling het volledige toetsprogramma niet afrondt, kan een leerling niet zonder meer bevorderd worden. De leerling is dan een bespreekgeval. Bij het niet volledig afronden van het PTA kan een leerling niet deelnemen aan het examen.

**Overige
evaluatie en
kwaliteitscon-
trôle**

- a. De schriftelijke toetsen worden zo snel mogelijk besproken, nadat alle leerlingen de toets gemaakt hebben en de toets is nagekeken. Het voorbereiden, maken en achteraf doornemen van de toetsresultaten geeft de leerling inzicht in zijn vorderingen. Het tussentijds meten van vorderingen, zonder dat daar een definitief oordeel aan vast zit, geeft leerlingen de gelegenheid de eigen ontwikkeling ter hand te nemen.
- b. Als de leerling een klacht heeft over een bepaalde toets of beoordeling bespreekt hij/zij dit eerst met de betreffende docent. Als de leerling er niet met de docent uitkomt, kan hij/zij een klacht indienen bij de betreffende teamleider. De teamleider neemt een besluit na raadpleging van de betreffende docent en eventueel de sectieleider. Voor PTA's geldt een afzonderlijke klachtenprocedure (zie het Examenreglement).

c. Voor PTA-werken bestaat in enkele gevallen een herkansingsmogelijkheid.

d. Voor niet-PTA werken bestaat geen herkansingsmogelijkheid voor het aparte niet-PTA werk. Echter, indien het niet-PTA werk gaat over een enkel hoofdstuk en dit hoofdstuk is onderdeel van de totale stof in de centrale toets, kan een vaksectie ervoor kiezen bij de centrale toets ook aparte cijfers per hoofdstuk te berekenen. Als het cijfer van een los hoofdstuk in de centrale toets hoger is dan het oorspronkelijke cijfer van de toets over dat hoofdstuk dan wordt het cijfer van dat hoofdstuk overschreven met het nieuwe hogere cijfer. Dit dient bekend te zijn bij de leerlingen, vooraf, en dient beschreven te zijn in het vakwerkplan. De stof van het hoofdstuk waarvoor een apart cijfer behaald kan worden op de centrale toets, moet representatief terugkomen in die toets.

Is het ontwerp congruent met de intentie?
Doorvoeren van verbeteringen of aanpassingen

<p>Analyse van de toetsresultaten</p>	<p>Na afloop van de toets analyseert de docent de eigen toetsresultaten op basis van de volgende criteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> Is het resultaat opvallend slecht of goed (vergelijk resultaat met andere klassen)? De verantwoordelijkheid van het constateren van afwijkingen en het analyseren daarvan ligt bij de docent zelf en de secties. Als het resultaat van een klas of cluster opvallend afwijkt van andere klassen of clusters in dezelfde jaarlaag en/of van hetgeen verwacht mag worden, wordt van de docent/sectie reflectie en (een) passende interventie(s) verwacht. Is er een opvallende verdeling van de scores binnen een klas en hoe is deze te verklaren? Welke vragen zijn opvallend goed of slecht gemaakt? Als de beantwoording van bovenstaande vragen de docent aanleiding geeft om de toets, de toetsinstructie en/of de normering bij te stellen, dan doet hij/zij voorstellen aan de sectie. De docent reflecteert of het beoogde doel (de intentie) wel tot uiting is gekomen. Voldeed het ontwerp van het werk wel aan de intentie die de docent had? Eventueel volgt, samen met bovenstaande overwegingen, een aanpassing op het materiaal.
<p>Archivering</p>	<p>De docent en vaksectie stelt een digitale map (drive) samen waarin het PTA en alle toetsen geordend zijn opgeslagen. Dit samen met het correctiemodel en de normering. Deze digitale map is toegankelijk voor de sectieleider en alle leden van de vaksectie. Desgewenst is deze map in te zien door de examencommissie, het MT en de inspectie. De sectieleider stuurt en monitort de uitvoering van het toets- en onderwijsprogramma binnen zijn of haar vak.</p>

BIJLAGE 1 – Diverse soorten toetsen

Er zijn diverse soorten toetsen en varianten daarop.

Centrale toets	Een centrale toets is een toets welke wordt afgenomen in de proefwerkweek, kortweg 'PWW' genoemd. In Magister wordt een centrale toets aangemerkt met CT.
Proefwerk	Een proefwerk, kortweg 'PW' genoemd, is een schriftelijke toets waarmee wordt beoordeeld of een leerling de leerstof beheerst. Een proefwerk is een grote toets die meestal een lestijd (50 minuten) in beslag neemt en daarom zwaarder weegt dan een schriftelijke overhoring. In Magister wordt een proefwerk aangemerkt met T1 of T2 (en eventueel T3).
Schriftelijke overhoring	Een schriftelijke overhoring, kortweg 'SO' genoemd, is een kleine toets die meestal maar korte tijd (15-30 minuten) in beslag neemt en daarom minder zwaar weegt dan proefwerken. Daar waar veel proefwerken als afsluitende toets over een bepaald onderwerp dienen, is een schriftelijke overhoring een tussentijdse toets over een kleiner deel van de leerstof of over het huiswerk dat voor die dag geleerd had moeten worden. Schriftelijke overhoringen kunnen onaangekondigd plaatsvinden.
Mondelinge overhoring	Mondelinge overhoringen, kortweg 'mondeling' genoemd, komen minder voor dan schriftelijke overhoringen en proefwerken.
Leestoets	Bij de taalvakken komen naarmate men verder vordert leestoetsen vaker voor, ter voorbereiding op het Centraal Schriftelijk Eindexamen waar ze traditioneel zwaar meetellen. De leerling moet een tekst in de eigen of vreemde taal lezen en hier vragen over beantwoorden.
Praktijktoets	Praktijktoetsen komen veel minder vaak voor dan schriftelijke toetsen. In deze toetsen worden de leerlingen getoetst doordat ze een opdracht moeten uitvoeren, te denken valt aan practica, voorspelen, voorzingen, etc.
Kijk- en luistertoets	De leerling luistert een opname van een gesprek of radioprogramma waarna dit in delen herhaald wordt. De leerling krijgt de tijd om (meestal: multiplechoice-) vragen op zijn vragenformulier schriftelijk te beantwoorden.
Presentatie	Een presentatie van een leerling of een groepje leerlingen gaat vaak over een (zelfgekozen) onderwerp. Het doel van een presentatie is tweeledig. De leerling leert spreken voor publiek en de leraar kan een beeld van zijn vermogen tot zelfstudie, inzicht en taalbeheersing vormen.
Werkstuk/ verslag / praktische opdracht	De schriftelijke tegenhanger van de presentatie is het werkstuk. Dit is een geschreven presentatie over een bepaald onderwerp. Het is mogelijk dat het werkstuk gecombineerd wordt met een presentatie, waarin men het bestudeerde onderwerp mondeling moet presenteren en eventueel verdedigen.
Profielwerkstuk	Het profielwerkstuk is een bijzonder werkstuk. Het profielwerkstuk wordt door een leerling of een groepje leerlingen gemaakt. Het profielwerkstuk maakt deel uit van het PTA.
Periodeschrift	Deze is nu apart benoemd omdat het een prominente plek heeft op de vrijeschool. Het is een soort praktische opdracht of verslag. Het schrift is het resultaat van 3 weken periodeonderwijs. Dit is over het algemeen door de leerling zelf samengesteld onder supervisie van de docent. De inhoud van het schrift bestaat uit inhoudelijk lesmateriaal eventueel aangevuld met een deelverzameling van bovenstaande soorten werken.

Beoordelingsformat periodeschriften

Naam,

Algemeen

Waar ging de periode over – onderwerpen – werkvormen – activiteiten

De klas

Hoe ging het met de klas

Hoofd

Kennis – vakkennis – feitenkennis – zelfstandige verwerking

♥Hart

Gedrag – houding – motivatie – verbinding – inzet – persoonlijk – zelfregulatie – zelfkennis – behaalde doelen

Handen

Wat is er gedaan – vaardigheden – gemaakt – product – taak en uitvoering – proces

Tips

Wat kun je doen in de volgende periode

WERK

BEOORDELING

INZET	
PORTFOLIO OPDRACHT	
PERIODE(SCHRIFT)	